

RAPPORT

til herr politimesteren i S A N D E F J O R D fra lensmannen i Sandar
avgitt av LENSMAANNSFULLM., Egil Wendelborg.

Ifølge herr politimesterens ordre deltok undertegnede ved utførelsen av ordenstjenesten i Sandefjord den 20. ds. under hirdens propkagandatog gjennom Sandefjord. I den anledning og etter hr. politimesterens ordre gis flg. tjenestlige rapport:

Straks undertegnede sammen med politikonstabel Aagesen kom ut i byen var toget allerede avmasjert fra middelskolen, og teten av toget var ca. et par minutter over 13 halvveis mellom middelskolen og Torvgaten på mars sydover Jernbanealleen. Det viste seg at togets rute etterhvert ble en annen enn den som politiet fikk oppgitt av herr politimesteren på politikammeret før utrykning. Politikonstabel Aagesen og undertegnede avpatruljerte de samme og tilstøtende gater hvor igjennom toget gikk. Etter den kurs toget til enhver tid hadde måtte vi gjette oss til hvilken neste gate toget ville komme til å bøye inn i. Ikke alltid slo våre gjetninger til.

Da toget kom inn i Hystadveiens forlengelse med marsretning mot Prinsensgt. gikk Aagesen og undertegnede til gatekrysset: Hystadveiens forlengelse - Prinsensgt. I krysset og et litet stykke foran toget kom 5 - 6 guttunger på sykkel. Disse syklet delvis noe i sik-sak. Ifølge herr politimesterens ordre forbød jeg denne sykling, idet jeg overfor guttene anførte at de fikk gå av sykkene og gå inn på fortauet mens toget passerte. Straks etter men før togteten var nådd helt fram til meg kom en hird tilhørende

rikshirden - hans navn kjenner jeg ikke - bort til meg og anførte, at jeg ikke måtte jage vekk publikum. Jeg fremholdt overfor vedkommende at jeg ikke jaget noen vekk, men at jeg nektet den slags sykling foran propagandatoget. Noe mer ble ikke uttalt i den anledning og jeg gikk noen skritt inn i Hystadveiens forlengelse, for videre å påse at alt var i orden under togets forbi-passering. Den samme hird som tilsnakk meg første gang kom igjen og spurte meg hvorfor jeg ikke gjorde hⁿø^r til banneret. Jeg var først litt i vilrede med hva han mente, men jeg forstod det så derhen, at han ~~men~~ mente jeg skulle hilse på flaggene - bannerne - som passerte. Jeg svarte hirden at jeg ikke hadde fått noe ordre om å skulle hilse på flaggene idet disse passerte meg. Hirden gikk fra meg idet han anførte, at jeg burde gjøre det for min egen del. Hvis hirden har forstått meg derhen at jeg demonstrerte ved ikke å hilse på flaggene er dette fullstendig feil oppfatning. Jeg var nevnte dag ute som politimann for å utføre mine plikter ved ordenstjenesten.

Etter propagandatogets innmarsj på torvet hvor taler ble ~~av~~holdt gjorde jeg tjeneste her. Etter at toget var oppmasjert foran talerstolen satte hirden sperringer i alle gater som førte til og fra torvet. Hirden tillot alle som ønsket det komme inn på torvet, men nektet enhver å komme ut igjen så lenge det var taler. At disse sperringer ble satt hadde jeg som politimann ingen rede på på forhånd. Kjøbmann Larsen m/ frue - innehaveren av Londonerbassaren, Sandefjord - kom syklende nedover Jernbanealleen, passerte sperringen her, fortsatte over torvet mot folkets hus. Her ble de stoppet av hirden og tilholdt at de ikke fikk lov til å forlate torvet før senere. Hr. Larsen henvendte seg til meg og anførte, at han var på vei til sin sommerhytte, men ble nektet å fortsette turen. Jeg ba ham henvende seg til den hird som stod der hvor han passerte inn på torvets område og fortelle ham sakens sammenheng, idet jeg da formodet at tillatelse til å

få fortsette turen da ville bli gitt. Hr. Larsen gjorde som jeg ba ham om og tillatelse for ham og hans frue til å forlate torvet ble gitt.

På torvet foretok hirden noen avstraffelser. Av et par hirdfolk ble Odd Enge brakt inn på torvet i retning fra Folkets hus og ført bort til transformaterkjosken på torvet, hvor han med hendene opstrakt mot kiosken måtte stå inntil talene var over. Grunnen til hvorfor Enge ble brakt inn på torvet og fikk sin avstraffelse kjenner jeg ikke til da optrinnet skjedde utenfor min synsvidde. Derom kan overkonstabel Oscar B. Nilsen gi bekjed. Han stod nemlig ved Folkets hus. En annen person fikk den samme avstraffelse som Enge. Jeg kjenner heller ikke grunnen til avstraffelsen for denne persons vedkommende. Mens Enge stod med hendene oppetter kiosken slo en eller annen hird til ham så Enge for en kort stund kom ut av stilling. Flere hirdfolk stod foran Enge så jeg for min del som stod i noen avstand ikke kunne se beveggrunnen. Muligens konstabel Tveit som stod ved siden av meg og så det samme kan gi beskjed. Endel tilhørere som ikke tok av seg hatten da nasjonalsangen ble sunget tok hirden med seg inn på torvet samtidig som de tok hatten av hodene deres. De folk som demonstrerte ved ikke å ta hatten av ble oppstilt på et geledd mellom to geleder hirdfolk, og sammen med hirden avmasjerte samtlige fra torvet på sin avsluttende propagandamarsj til Middelskolen hvor toget ble oppløst. Forinnen toget satte seg i bevegelse fra torvet men mens de civile stod oppstilt på ett geled mellom hirden så jeg en hird - vet ikke hvem - to gange slo til en civil i ansiktet. Jeg ble hver gang oppmerksom på forholdet med en gang slaget falt. Grunnen til avstraffelsen så jeg ikke, men det skyldtes formodentlig en eller annen demonstrasjon. De øvrige konstabler deriblandt Tveidt, Hansen og Knoff som var tilstede på torvet og som oftest stod ved siden av meg så det samme. Dag går ut fra at samtlige politifunksjonærer som deltok i ordenstjenesten har fått den samme ordre som meg til

å avgi rapport om hvad som foregikk og at disse ~~xxxxxx~~ ved sitt selvsyn kan gi supplerende opplysninger.

SANDAR LENSMANNSKONTOR

23/4-41.

Egil Klumborg
gen.